

Flora- en faunaonderzoek in Stekkenberg-West te Groesbeek

In opdracht van:
Oosterpoort

concept

september 2009
Toon Rijkers en Hans Hovens

Faunaconsult
Tegelseweg 3
5951 GK Belfeld
Tel: 077-4642999
www.faunaconsult.nl

Inhoud

1	Inleiding.....	2
2	Beleidskader	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3	Werkwijze	6
3.1	Beschrijving van het plangebied	6
3.2	Veldinventarisatie.....	6
4	Resultaten inventarisatie.....	8
4.1	Resultaten beleidsinventarisatie	8
4.2	Resultaten veldinventarisatie.....	8
5	Effecten van de voorgenomen ingreep	11
5.1	De ingreep	11
5.2	Effecten op beschermde soorten in het plangebied	11
5.3	Effecten op vleermuizen.....	11
6	Consequenties vanuit de wet- en regelgeving	12
6.1	Flora- en faunawet.....	12
6.2	Overige regelgeving	13
	Literatuur.....	15

1 Inleiding

Onderzoeksvragen

Oosterpoort heeft ecologisch adviesbureau Faunaconsult gevraagd een Flora- en faunaonderzoek uit te voeren voor het gebied Stekkenberg-West in Groesbeek. Hier zal een ingrijpende wijkvernieuwing plaatsvinden; er zullen circa 230 woningen fasegewijs worden gesloopt, waarna er nieuwe woningen worden gerealiseerd. Faunaconsult is gevraagd het volgende aan te geven:

- welke beschermde dieren en planten komen voor in het gebied
- welke effecten heeft de voorgenomen ingreep
- kunnen negatieve effecten zoveel mogelijk worden gemitigeerd (verzacht) of teniet worden gedaan
- welke eventuele gevolgen zijn er met betrekking tot de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet en de EHS en op welke wijze kunnen die worden gecompenseerd.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het huidige beleidskader en van de Flora- en faunawet. Hoofdstuk 3 beschrijft het plangebied en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven en in hoofdstuk 5 de effecten van de voorgenomen ingreep op de aanwezige natuurwaarden. Hoofdstuk 6 behandelt de consequenties van wet- en regelgeving. Hoofdstuk 7 behandelt de uitgebreide toets (noodzakelijk voor het aanvragen van een ontheffing op streng beschermde soorten).

2 Beleidskader

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op het natuurbeleid van de diverse overheden, dat van belang is bij de voorgenomen herinrichting van het plangebied. Het natuur- en soortenbeleid is in Nederland geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet en de Flora- en faunawet. Hiermee wordt onder andere invulling gegeven aan de Europese wet- en regelgeving, zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder op de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. In de richtlijn worden nadere regels gesteld aan de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten. Een aantal gebieden is hierbij aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het ecologische netwerk van natuurgebieden in Europa. Voor beschermde vogelsoorten kan geen ontheffing worden aangevraagd voor uitvoering van werkzaamheden.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats, habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van deze richtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Bijlage IV vermeldt in het wild voorkomende kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die strikt beschermd moeten worden.

Flora- en faunawet

De Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet (Stb. 1998, 402), die op 1 april 2002 in werking is getreden. Deze wet bundelt onder meer de bepalingen over soortenbescherming die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen, namelijk de Vogelwet 1936, de Jachtwet, de Natuurbeschermingswet, de Nuttige Dierenwet 1914 en de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van circa 500 plant- en diersoorten. Het gaat hierbij om alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen en enkele bij AMvB (Stb. 523, 2000) speciaal aangewezen plant- en diersoorten. Uitgangspunt van de wet is het 'nee, tenzij'-beginsel. Slechts voor een beperkt aantal handelingen kan op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet ontheffing worden verleend van de verboden uit artikel 8 t/m 18 van de wet (voor zover hiervoor niet reeds op basis van een ander artikel vrijstelling of ontheffing kan worden verleend). Voorwaarde daarbij is dat met de voorgenomen activiteit geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Kort gezegd worden de onder de Flora- en faunawet beschermde plant- en diersoorten in drie categorieën opgedeeld, met elk een ander regime wat betreft ontheffingen:

- algemene soorten (FF1);
- overige soorten (FF2);
- streng beschermde soorten (FF3).

De categorie 'algemene soorten' –zoals mol en konijn – is voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag.

De categorie 'overige soorten' is eveneens voor de meeste activiteiten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits die activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) goedgekeurde gedragscode. In zo'n code geeft een sector zelf aan welke gedragslijnen men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel

mogelijk te voorkomen, bijvoorbeeld: altijd eerst inventariseren waar de soorten precies voorkomen en daar met de werkzaamheden rekening mee houden, bijvoorbeeld door een hol af te schermen of de standplaats van planten aan te geven. Voor ingrepen waarvoor geen goedgekeurde gedragscode bestaat, moet ten aanzien van verblijfplaatsen van beschermde soorten uit de categorie 'overige soorten', een ontheffing worden aangevraagd. Daarbij kan worden volstaan met een zogenaamde lichte toetsing. Dat houdt in dat de voorgenen maatregelen 'geen afbreuk doen aan gunstige staat van instandhouding van de soort'.

De categorie 'streng beschermde soorten' omvat de soorten die worden genoemd in bijlage 4 van de Habitatrichtlijn of bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Voor de categorie 'streng beschermde soorten' wordt slechts in een beperkt aantal situaties een vrijstelling verleend. Voor bijlage 1 soorten wordt getoetst aan de volgende drie criteria (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005):

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort
- 2) er is geen goed alternatief
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:
 - Onderzoek en onderwijs;
 - Repopulatie en herintroductie;
 - Bescherming van flora en fauna;
 - Veiligheid van het luchtverkeer;
 - Volksgezondheid of openbare veiligheid;
 - Dwingende redenen van openbaar belang;
 - Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
 - Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
 - Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
 - Bestendig gebruik;
 - Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Deze drie criteria vormen de zg. uitgebreide toets en aan alle drie moet worden voldaan. Als het gaat om een ontheffingsaanvraag in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en het gaat om streng beschermde soorten en/of vogels, dan wordt extra getoetst op een vierde criterium:

- 4) de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van 'zorgvuldig handelen'

Door twee recente uitspraken van de Raad van State kan men bij ruimtelijke maatregelen voor streng beschermde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen nog ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor vogels geldt dat men alleen een ontheffing kan krijgen op grond van wettelijke belangen uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Veiligheid van het luchtverkeer
- Volksgezondheid of openbare veiligheid

Natuurbeschermingswet

Op 1 oktober 2005 is de nieuwe Natuurbeschermingswet in werking getreden, waarmee Nederland de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn volledig in nationale wetgeving heeft verankerd. Alle lidstaten van de Europese Unie wijzen beschermde natuurgebieden aan die waardevol zijn voor het behoud van biodiversiteit in Europa. Deze gebieden vormen een samenhangend netwerk van

natuurgebieden: Natura 2000. De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en bescherming van deze Natura 2000-gebieden.

Nederland heeft sinds 1967 een Natuurbeschermingswet. Deze wet maakte het onder andere mogelijk om gebieden aan te wijzen als Beschermd en Staatsnatuurmonumenten en ze zo te beschermen. Omdat de Natuurbeschermingswet 1967 niet aan alle verplichtingen voldeed die in internationale verdragen en Europese verordeningen aan de bescherming van gebieden en soorten worden gesteld, is een nieuwe Natuurbeschermingswet tot stand gekomen, de Natuurbeschermingswet 1998. In deze gewijzigde Natuurbeschermingswet zijn de beschermingsregimes van Natura 2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten op elkaar afgestemd. Samen met de Flora- en faunawet uit 2002 zijn daarmee de regels voor soorten- en gebiedsbescherming in Nederland duidelijk.

Nederland zal aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging maken rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheersplannen opstellen. Deze beheersplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

3 Werkwijze

1.1 Beschrijving van het plangebied

Figuur 1. Het plangebied (blauw omlijnd)

Het plangebied bestaat uit verschillende huizen met achtertuinen, enkele plantsoenen en grasveldjes. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan het bos.

3.2 Veldinventarisatie

Op 5 mei heeft Faunaconsult het plangebied bezocht voor een quickscan uitgevoerd. Daarbij werden de aanwezige biotopen op hun geschiktheid beoordeeld als eventuele habitat voor beschermde dieren en planten. Tevens werd er gezocht naar (tekenen van aanwezigheid van) beschermde planten en dieren. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, holen, en potentieel geschikte verblijfplaatsen. Met het oog op vleermuizen en uilen werden kansrijke gebouwen van binnenuit geïnspecteerd met behulp van een sterke zaklamp. Spouwmuren, gootbetimmeringen, daken, bomen etc. werden met het oog op het eventuele voorkomen van vleermuizen geïnspecteerd op invlieggaten (zoals ontluichtingsopeningen).

In 2009 is het onderzoeksgebied in de volgende 5 nachten onderzocht op het voorkomen van vleermuizen: in de nacht van 5 op 6 mei, van 2 op 3 juni, van 9 op 10 juni, van 9 op 10 juli en van 4 op 5 september. Daarbij werd telkens het gehele onderzoeksgebied doorlopen. Vleermuizen werden opgespoord met behulp van een heterodyne vleermuisdetector en een sterke zaklamp. Van lastig te determineren soorten zijn met behulp van een time-expansion detector/recorder geluidsopnamen gemaakt, waarvan achteraf het sonogram op de computer is geanalyseerd. De belangrijkste vliegroutes en foerageergebieden werden op deze manier in kaart gebracht. Eventuele kolonieplaatsen werden in kaart gebracht door te zoeken naar zwermende vleermuizen.

Aan de hand van relevante (verspreidings)literatuur (Tilmans et al., 2003; Bijlsma et al., 2001; Broekhuizen et al., 1992; Limpens et al., 1997; RAVON, 2001, 2003, 2004 en 2005; Van Roomen et al., 2000 en SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002) is vervolgens ingeschat welke beschermde

diersoorten mogelijk tijdens de veldinventarisatie over het hoofd zijn gezien, maar toch in het plangebied voorkomen.

4 Resultaten inventarisatie

4.1 Resultaten beleidsinventarisatie

Het plangebied ligt niet in of nabij een Natura 2000 gebied (het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is Habitatrichtlijngebied De Bruuk, dat zich op meer dan 1 km afstand en aan de andere kant van Groesbeek bevindt). Het plangebied en haar omgeving vallen ook niet onder de Natuurbeschermingswet. Het plangebied is zelf geen onderdeel van de Gelderse Ecologische Hoofd Structuur (EHS), het bos ten zuidwesten van het plangebied wel. Het is binnen de Gelderse EHS aangeduid als Natuur. De ligging van het plangebied ten opzichte van de Gelderse EHS is weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van de Gelderse EHS

4.2 Resultaten veldinventarisatie

Zoogdieren

Tijdens de vijf nachten vleermuizenonderzoek zijn iedere nacht gewone dwergvleermuizen waargenomen. Daarnaast werden in de avond van 2 op 3 juni twee ruige dwergvleermuizen en één laatvlieger waargenomen. Deze dieren vlogen langs de bosrand aan de oostzijde van het plangebied.

In de ochtend van 10 juni vlogen er circa 15 gewone dwergvleermuizen in onder de dakgoot van het hoekhuis op Florastraat 6 (locatie 3 in figuur 3). Gezien de omvang van de kolonie en de tijd van het jaar betreft het hier zeer waarschijnlijk een kraamkolonie.

Daarnaast werden er in totaal vier verblijven van solitaire gewone dwergvleermuizen aangetroffen in het plangebied:

- onder een dakpan op de zijgevel van het hoekhuis op Wijnbeshof 1 (ochtend 3 juni, locatie 1 in figuur 3);

- onder een dakpan op de zijgevel van het hoekhuis op Aalbeshof 6 (ochtend 3 juni, locatie 2 in figuur 3);
- onder een dakpan in de zijgevel van het hoekhuis op Florastraat 27 (ochtend 10 juni, locatie 4 in figuur 3).
- Daarnaast werden in de avond van 4 september twee gewone dwergvleermuizen zwermend waargenomen aan de achterzijde en zijkant van het hoekhuis aan de Hommelstraat 12 (locatie 5 in figuur 3).

In alle gevallen betrof het waarschijnlijk solitair levende mannetjes. Omdat de laatstgenoemde waarneming in september plaatsvond, is het mogelijk dat het huis aan de Hommelstraat 12 ook in de winter verblijf van gewone dwergvleermuizen wordt gebruikt. Omdat er geen territoriaal gedrag werd waargenomen, betreft het hier geen paarterritoria. Vliegroutes van vleermuizen zijn in het plangebied afwezig.

Sporen, wissels, uitwerpselen etc. van zoogdieren, die behoren tot de categorieën 'streng beschermde soorten' zijn tijdens het veldbezoek niet aangetroffen. Op grond van de aanwezige biotopen en verspreidingsgegevens is het mogelijk dat een aantal algemeen in Nederland voorkomende zoogdiersoorten in het plangebied voorkomt. Tabel 1 geeft een overzicht van de zoogdiersoorten die (mogelijk) een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

Tabel 2. Beschermde zoogdiersoorten die (mogelijk) een permanente verblijfplaats in het onderzoeksgebied hebben. De status van de soorten in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)			X
Aardmuis (<i>Microtus agrestis</i>)	X		
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)	X		
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)	X		
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)	X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

Vogels

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek de volgende vogelsoorten waargenomen: merel, zwarte kraai, kauw en koolmees. Deze vogelsoorten zijn alle beschermd krachtens de Flora- en faunawet, maar geen van deze soorten wordt genoemd in de Vogelrichtlijn of staat vermeld op de Nederlandse Rode Lijst. In het plangebied bevinden zich geen spechtenholen of nesten van andere bijzondere vogelsoorten en de biotoop is voor bijzondere vogelsoorten niet geschikt.

Overige soorten

Doordat er geen natuurlijke wateren in het plangebied aanwezig zijn is het voorkomen van vissen en voortplantingswateren van amfibieën uitgesloten. Delen van het plangebied zijn mogelijk onderdeel van de landhabitat van de gewone pad en de bruine kikker. Ook is het goed mogelijk dat er middelste groene kikkers voorkomen in de diverse tuinvijvers die in het plangebied aanwezig zijn. Beschermde planten zijn in het plangebied afwezig. Overige beschermde soorten (weekdieren, insecten) zijn hoogstwaarschijnlijk eveneens afwezig omdat er geen geschikte biotopen in het plangebied aanwezig zijn.

Tabel 2. (Potentieel) in het gebied voorkomende beschermde overige soorten. De status van de soort in de Flora- en faunawet is eveneens weergegeven.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	FF1	FF2	FF3

Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)	X		
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)	X		
Middelste groene kikker (<i>Rana esculenta</i>)	X		

FF1 = algemene soorten

FF2 = overige soorten

FF3 = streng beschermde soorten

5 Effecten van de voorgenomen ingreep

5.1 De ingreep

Binnen enkele jaren wil men de bebouwing in het plangebied vervanngen. Dit zal fasegewijs gebeuren. Tevens wordt een del van de struiken, bomen en andere beplantingen in het plangebied verwijderd. Hiervoor worden kruidenvegetaties verwijderd, uiteindelijk worden er weer nieuwe hagen, struiken en bomen aangeplant.

5.2 Effecten op beschermde soorten in het plangebied

Het foerageergebied van enkele algemeen voorkomende beschermde vogels, amfibieën en zoogdieren zal (deels) verdwijnen. Holen en individuen van algemeen voorkomende zoogdieren en amfibieën worden mogelijk verstoord of vernietigd. Voor al deze soorten biedt de directe omgeving van het plangebied voldoende andere foerageergebieden. Door de vegetatie en gebouwen buiten het broedseizoen (15 maart-15 juli) te verwijderen, wordt schade aan vogelnesten, eieren en vogels voorkomen. Na aanplant van het nieuwe groen ontstaat er weer habitat voor algemene diersoorten in het plangebied.

5.3 Effecten op gewone dwergvleermuizen

De ruimte onder/achter de dakgoot van het hoekhuis op Florastraat 6 dient als verblijfplaats voor een kraamkolonie. De sloop van het gebouw leidt tot de vernietiging van deze vleermuizenverblijfplaats. De sloop van vier andere gebouwen zal leiden tot het vernietigen van dagrustplaatsen van solitaire gewone dwergvleermuizen.

Doordat er fasegewijs (over een periode van meerdere jaren) gesloopt gaat worden, blijven er tijdens het hele project geschikte (kolonie)verblijven in het plangebied aanwezig. Er zijn dus voldoende alternatieve verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen in het plangebied aanwezig.

Bij de nieuwbouw zal worden voorzien in ‘vervangende woonruimte’ voor vleermuizen: zie 6.1. Door een zorgvuldige werkwijze wordt voorkomen dat er tijdens de sloop vleermuizen worden verwond of gedood (zie 6.1). Het duurzame voortbestaan van de gewone dwergvleermuis wordt hierdoor gewaarborgd.

6 Consequenties vanuit de wet- en regelgeving

6.1 Flora- en faunawet

Beschermde dieren uit de categorie 'algemene soorten': vrijstelling

Voor het vernietigen van holen etc. en verstoren van beschermde zoogdieren en amfibieën van de categorie 'algemene soorten' voor ruimtelijke ingrepen, bestaat een vrijstelling op grond van 'AMvB artikel 75' van de Flora- en faunawet (Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005). Er hoeft daarom geen ontheffing te worden aangevraagd.

Vogels: geen directe schade

Door de vegetatie en gebouwen in het plangebied buiten de periode 15 maart tot 15 juli (het broedseizoen van de meeste vogels) te verwijderen, wordt directe schade aan algemeen voorkomende vogels, hun nesten en eieren voorkomen.

Vleermuizen: mitigatie voor verlies aan verblijfplaatsen

Voor het vernietigen van het dagverblijf van de kraamkolonie is mitigatie vereist. Aangeraden wordt in de nieuwbouw alle spouwontluchtingsgaten op 4 meter hoogte of hoger een breedte van 2 cm te geven (zodat gewone dwergvleermuizen naar binnen kunnen). Tevens dient de spouw achter deze gaten over een oppervlakte van 4 m² geen isolatiemateriaal te bevatten. Hiermee wordt gegarandeerd dat de duurzame staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis gewaarborgd is.

Vleermuizen: aangepaste werkwijze tijdens de sloop

Om schade aan vleermuizen te voorkomen mag:

- het huis aan de Florastraat 6 alleen buiten de kraamperiode (15 mei – 15 juli) van de gewone dwergvleermuis te worden gesloopt.
- De huizen aan de Wijnbeshof 1, Aalbeshof 6 en Florastraat 27 dienen buiten de periode mei – juli te worden gesloopt.
- Het huis aan de Hommelstraat 12 dient buiten de periode juli – april te worden gesloopt.

Om uit te sluiten dat er tijdens de sloop vleermuizen in deze gebouwen aanwezig zijn, dient de avond voor de sloop van elk gebouw, met behulp van een batdetector, te worden vastgesteld dat er geen vleermuizen aanwezig zijn.

Vleermuizen: ontheffing aanvragen

Door twee recente uitspraken van de Raad van State kan men bij ruimtelijke maatregelen voor streng beschermde soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen nog ontheffing krijgen op grond van belangen die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn. Dat zijn:

- Bescherming van flora en fauna
- Volksgezondheid of openbare veiligheid
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Dienst Regelingen beveelt in haar brief van 26 augustus 2009 aan om toch een ontheffing aan te vragen voor ruimtelijke ingrepen. Deze ontheffingsaanvraag wordt dan afgekeurd (er wordt immers niet voldaan aan de drie in de Habitatrichtlijn genoemde belangen), maar er wordt wel een goedkeuring van de voorgestelde aangepaste werkwijze en mitigatiemaatregelen afgegeven (Dienst Regelingen, 2009).

Voorkomen doden of verwonden dieren

De in de Flora- en faunawet genoemde 'algemene zorgplicht' is ook op beschermde soorten uit de categorie 'algemene soorten' van toepassing. Beschermde diersoorten (ook die van de categorie 'algemene soorten') die tijdens het verwijderen van vegetatie en het vergraven van grond worden aangetroffen, moeten direct worden gevangen en na afloop van de werkzaamheden in het aangrenzende gebied worden vrijgelaten.

6.2 Overige regelgeving

Provinciale regelgeving en Natuurbeschermingswet

Het plangebied maakt geen deel uit van de EHS of POG. Vanuit het provinciale natuurbeleid is er daarom geen bezwaar tegen de voorgenomen ingreep. Omdat er geen Vogel- of Habitatrichtlijngebieden in de directe nabijheid zijn, is er geen vergunning nodig op grond van de Natuurbeschermingswet (ex artikel 19d lid 1).

7 Uitgebreide toets

Ontheffingsaanvragen voor streng beschermde soorten zoals de gewone dwergvleermuis worden beoordeeld door middel van een uitgebreide toets (zie blz 4). Hieronder wordt elk toetsingscriterium herhaald en kort behandeld:

1) **er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort**
Zie 5.3 en 6.1.

2) **er is geen goed alternatief**
pm in te vullen door de opdrachtgever: kort omschrijven waarom er geen andere locatie is of waarom de voorgenomen maatregelen dienen plaats te vinden.

3) **de activiteit past binnen een van de hierna genoemde belangen:**

- Onderzoek en onderwijs;
- Repopulatie en herintroductie;
- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van openbaar belang;
- Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom
- Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- Bestendig gebruik;
- Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

De beoogde activiteit betreft een ruimtelijke ontwikkeling.

4) **de werkzaamheden moeten zodanig uitgevoerd worden dat er sprake is van ‘zorgvuldig handelen’**
Zie 6.1.

Literatuur

- Bijlsma, R.G., F. Hustings en K.C.J. Camphuysen. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij/KNNV Uitgeverij, Haarlem/Utrecht.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen (red.). 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV, Utrecht.
- Dienst Regelingen. 2009. Bijlage aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit.
- Limpens, H.G.J.A., K. Mosterd en W. Bongers. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-A. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2005-B. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.
- RAVON. 2001. Waarnemingsoverzichten. RAVON 4: 61-76.
- RAVON, 2003. Waarnemingenoverzicht 2001. RAVON, 5: 47-64.
- RAVON, 2004. Waarnemingenoverzicht 2002. RAVON, 6: 33-48.
- Roomen, van, M.W.J., A. Boele, M.J.T van der Weide, E.A.J. van Winden en D. Zoetebier. 2000. Belangrijke vogelgebieden in Nederland, 1993-97. Actueel overzicht van Europese vogelwaarden in aangewezen en aan te wijzen speciale beschermingszones en andere belangrijke gebieden. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.